

Õiguskantsler

Marek Helm
Maksu- ja Tolliamet
emta@emta.ee

Teie nr

Meie 01.10.2014 nr 6-1/141026/1404079

Avalikkuse teavitamine vedelkütuse erimärgistamise seaduse muudatustest

Austatud härra Helm

01.07.2014 võttis Riigikogu vastu alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse ning vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduse (ATKEAS jt seaduste muutmise seadus). See seadus avaldab mõju mh inimestele, kes kütavad oma kodusid erimärgistatud vedelkütustega. Mõju seisneb lühidalt järgnevas:

1. alates 01.01.2015 lõpetatakse kerge kütteõli erimärgistamine ning tõstetakse kerge kütteõli aktsiisimäära;
2. alates 01.05.2015 keelatakse kasutada kütmiseks erimärgistatud diislikütust.

Nende muudatuste tulemusel muutub kodudes küttena kasutatavate vedelkütuste hind oluliselt kallimaks.

Minu poole on pöördunud mitu inimest, kes palusid mul kontrollida eespool viidatud muudatuste vastavust põhiseadusele.¹ Muu hulgas on mu menetluste raames tõusetunud küsimus 01.01.2015 jõustuva vedelkütuse erimärgistamise seaduse (VKEMS) § 8¹ lg 2 ja 3 põhiseaduspärasusest. VKEMS § 8¹ lg 2 ja 3 on rakendusnormid, mis peaksid tagama sujuvama ülemineku ATKEAS jt seaduste muutmise seadusega sätestatud uuele erimärgistatud vedelkütuse kasutamise korrale. Täpsemalt annavad need normid juhiseid selle kohta, mida inimene peab tegema, kui tema valdusesse jääb pärast 01.05.2015 erimärgistatud vedelkütust, mida ta ei või enam oma kodu kütmiseks kasutada. Küsimus VKEMS § 8¹ lg 2 ja 3 kooskõlast põhiseadusega on tekkinud selle tõttu, et praktikas võib nende normide täitmine osutuda keeruliseks ja kulukaks.

Menetluse tulemusel leidsin, et kuigi 01.01.2015 jõustuva VKEMS § 8¹ lg 2 riivab inimeste omandipõhiõigust, ei ole see säte siiski põhiseadusega vastuolus. Selle peamiseks põhjuseks on asjaolu, et seadusandja on jätnud normiadressaatidele küllaltki pika perioodi muudatusega

¹ Ma ei leidnud, et kerge kütteõli erimärgistamise lõpetamine, kerge kütteõli aktsiisimäära tõstmine või erimärgistatud diislikütuse kütmiseks kasutamise keelamine oleks vastuolus põhiseadusega. Minu seisukohavõttudega selles küsimuses võib tutvuda siin: <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/vastuolu-puudumine-keeld-kasutada-erimargistatud-diislikutust-kodude-kutmiseks> või <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/vastuolu-puudumine-kerge-kutteoli-aktsiisimaara-tous>.

tutvumiseks ja kohanemiseks: VKEMS § 8¹ lg 2 vastuvõtmise päeva ning selle päeva vahele, mil see säte hakkab avaldama inimestele mõju, jääb kümne kuu pikkune ajavahemik. Edastan Teile koos selle kirjaga oma seisukoha 01.01.2015 jõustuva VKEMS § 8¹ lg 2 põhiseaduspärasuse kohta, et saaksite mu mõttekäiguga põhjalikumalt tutvuda (vt vastus küsimusele nr 5).

Kuigi ma ei tuvastanud, et VKEMS § 8¹ lg 2 puhul esineks põhiseaduslikkuse probleem, näen, et praktikas võib selle sätte rakendamine valmistada inimestele väga palju ebamugavusi ja ebameeldivusi. Tegelikult aga on need ebamugavused ja ebameeldivused suures osas ärahoitavad: inimestel võivad tekkida VKEMS § 8¹ lg 2 tõttu probleemid eelkõige siis, kui nad ei ole sellest regulatsioonist teadlikud.

Arvestades, et Maksu- ja Tolliamet on juba tasapisi alustanud inimeste teavitamist ATKEAS jt seaduste muutmise seaduse muudatustest² ning et minule teadaolevalt plaanib Maksu- ja Tolliameti seda tegevust jätkata, **pöördun Teie poole soovitusena teha kõike Teist olenev, et teave 01.01.2015 jõustuva VKEMS § 8¹ lõigete 2 ja 3 kohta jõuaks võimalikult paljude inimesteni, kes kasutavad oma kodude kütmiseks erimärgistatud vedelkütuseid**. Palun Teil kaaluda näiteks VKEMS § 8¹ lg 2 ja 3 tutvustavate artiklite avaldamist Maksu- ja Tolliameti veebilehel (mitte ainult äriklientidele mõeldud rubriigis) ja üleriigilise levikuga ajalehtedes, mida VKEMS rakendussätete adressaadid suure tõenäosusega loevad (nt Äripäev, Maaleht). Lisaks kaaluge palun ka teabepäevade korraldamist ning VKEMS § 8¹ lg 2 ja 3 kohta info levitamist Maksu- ja Tolliameti partnerite kaudu (nt kütuse müüjad ja aktsiisilaopidajad, kes müüvad eraisikutele kodu kütmiseks kasutatavaid vedelkütuseid). Seejuures palun Teil mitte lükata intensiivse teavitustöö tegemist kaugele: nagu märkisin eespool, saavad inimesed vältida VKEMS § 8¹ lõikest 2 tulenevaid ebamugavusi eelkõige siis, kui nad saavad regulatsioonist piisavalt vara teada.

Palun teavitage mind **hiljemalt 20.10.2014**, kas ja millal Te olete nõus astuma samme inimeste teavitamiseks 01.01.2015 jõustuva VKEMS § 8¹ lõigete 2 ja 3 nõudmistest ning millised saavad need sammud olema.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Lisa: õiguskantsleri 01.10.2014 kiri avaldajale (isikuandmeteta)

Olga Lavrova 693 8410
Olga.Lavrova@oiguskantsler.ee

² Nii on Maksu- ja Tolliamet esitanud oma veebilehel soovitusena tarbida erimärgistatud vedelkütus lõpuni enne selle kasutamise õiguse lõppemist 01.05.2015 ning vältida erimärgistatud vedelkütuste jääkide tekkimist. - Maksu- ja Tolliameti veebileht. Muudatused erimärgistatud vedelkütuste kasutamises alates 01.01.2015. <http://www.emta.ee/index.php?id=35768>.